

3

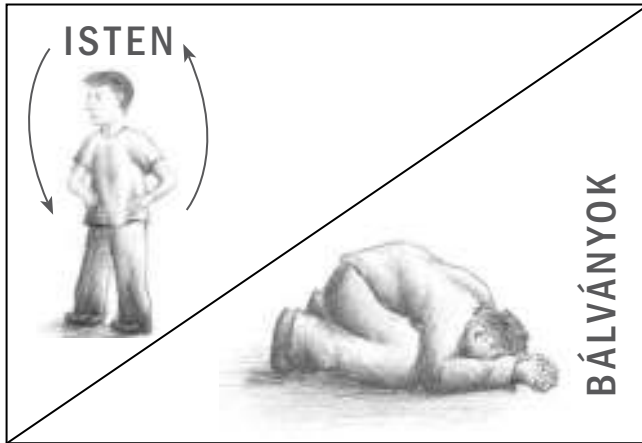
GYERMEKEINK FEJLŐDÉSE: ISTENHEZ VALÓ VISZONYULÁS

Első vitorlás tapasztalataimat még főiskolás hallgatóként szereztem. Emlékszem, mennyire megdöbbentem, amikor megtudtam, hogy a hajó haladási irányát nem a szél határozza meg, hanem a vitorla helyzete. Ebben az értelemben az Istenhez való viszonyulás a gyermek életében olyan, mint a vitorla állása. Bármi legyen a formáló tényező az életben, a gyermek Istenhez való viszonyulása határozza meg válaszát ezekre a hatásokra.

A Péld 9,7-10 szembeállítja a gúnyolódó és a bölcs ember választát a feddésre és okításra. „Aki tanítja a csúfolót, nyer magának szidalmat: és aki feddi a latrot, szégyenére lesz. Ne fedd meg a csúfolót, hogy ne gyűlöljön téged; fedd meg a bölcset, és szeret téged. Adj a bölcsnek, és még bölcsőbb lesz; tanítsd az igazat, és öregbíti a tanulságot. A bölcsességnek kezdete az Úrnak félelme; és a Szentnek ismerete az eszeség.” A 10. vers segít abban, hogy meglássuk, mi határozza meg végső soron azt, hogy a gyermek gúnyolódóként, vagy bölcs emberként reagál-e. Az Úr félelme az, ami egyeseket bölcsékké tehet, és ez a bölcsesség határozza meg, hogyan reagál majd a helyreigazításra.

Isten felé fordulás

Az alábbi ábra úgy mutatja be a gyermeket, mint egy teremtményt, aki az Istennel kötött szövetség részese. Azért használom ezt a kifejezést, hogy emlékeztessen magunkat, hogy minden embernek van valamiféle viszonyulása Istenhez. Alapvetően minden ember vallásos. A gyermekek mind hívők; vagy Istent imádják, vagy a bálványokat. Soha nem semlegesek. Életük minden tapasztalatát megszűrjük egy vallásos jellegű szűrőn.

3. ábra Isten felé fordulás

A Róma 1,18-19 versei azt mondják, „Mert nyilván van az Istennek haragja a mennyből, az embereknek minden hitetlensége és hamissága ellen, kik az igazságot hamissággal feltartóztatják. Mert ami az Isten felől tudható nyilván van ő bennük; mert az Isten megjelentette nékik.” Minden ember rendelkezik Isten kijelentésével az igazságról, de a gonosz ember elfojtja az igazságot. Visszautasítja a tudomásul vételét és az engedelmességet azokban a dolgokban, amiket Isten egyértelművé tett. Pál azt mondja, hogy bár ismerik Istent, nem dicsőítik Őt, hanem gondolkodásukban felületessé váltak, és esetenként bálványokat imádnak.

A Római levél 1. fejezete szerint gyermekeink vagy hittel fordulnak Istenhez, vagy hamissággal feltartóztatják az igazságot. Ha Istenhez hittel fordulnak, beteljesedést lelnek Isten ismeretében és imádatában. Ha hamissággal feltartóztatják az igazságot, végül a teremtményt fogják imádni és szolgálni, nem pedig a Teremtőt. Ebben az értelemben használatom tehát az Istenhez való viszonyulás kifejezést.

Két választható út

Az ábra bal felső sarka egy olyan személyt mutat, aki az egy igaz Istent imádja. A nyíl, mely Isten felé irányul, szívének beállítottságát mutatja: szeretné ismerni és szolgálni Istent. A nyíl Isten felől az Ő gondoskodó és megtartó tevékenységét mutatja gyermekei felé. Az ábra jobb alsó sarka egy olyan embert mutat, aki bálványimádás részese. Leborul

olyan dolgok előtt, melyek egyike sem Isten, melyek nem tudnak megelégtetni.

Bizonyára egy kisgyermek nem feltétlenül van tudatában vallásos elkötelezettségének, azonban a gyermek soha nem közömbös. Isten képeére teremtve, imádat-beállítottságú. Már mint kisgyermek, vagy Istent imádja és szolgálja, vagy bálványok előtt borul le.

Dávid erre emlékeztet bennünket a Zsolt 58,4-ban, „Eltértek a gonoszok fogantatásuk óta, tévelyegnek a hazugok anyjuk méhétől kezdve.” A Zsolt 51,7 szavai talán még ismerősebbek: „Íme én vétékben fogantattam és bűnben melengetett engem az anyám.” Ezen versek nagyon tanulságosak. Még az anyaméhben növekvő és az épp csak születő gyermek is tékozló és bűnös. Gyakran halljuk azt, hogy az ember akkor válik bűnössé, amikor vétkezik. A Biblia azt tanítja, az ember azért vétkezik, mert bűnös. Gyermekeink sosem semlegesek erkölcsileg, még az anyaméhben sem.

A testi fenyítés egyik indoklása az, hogy „A gyermek elméjéhez kötött a bolondság; de a fenyítés vesseje messze elüzi ő tőle azt.” (Péld 22,15) A példabeszéd értelme, hogy van valami rossz a gyermek szívében, mely kijavításra szorul. A gyógyír nem pusztán az otthon szerkezetének megváltoztatásában rejlik, hanem a szív megszólításában.

A szív nem semleges

Mivel a gyermekkorban nincs helye a semlegességnek, gyermekünk vagy Istent imádja, vagy szívének bálványait. Ezek nem apró szobrocskák, hanem a szívet beszövéző körmönfont bálványok. A Biblia olyan kifejezéseket használ, mint az emberektől való félelem, gonosz vágyak, kéj és büszkeség. A bálványok közé sorolhatjuk a világgal való azonosulást, a világias gondolkodást és ragaszkodást az alább felsorolt dolgokhoz. Ide sorolhatunk mindenféle hajtóerőt, vágyat, kívánságot, célt, reménykedést és elvárást, melyek a gyermek szívet irányítják. Emlékezzünk arra is, ezeknek a dolgoknak nem feltétlenül kell nyilvánvalónak lenniük ahhoz, hogy létezzenek.

Amikor gyermekeink gyermekkoruk tapasztalataira reagálnak, ezt Istenhez való viszonyulásuk szerint teszik. Reagálhatnak úgy, mint hitben járó gyermekek, akik ismerik, szeretik és szolgálják Istent, vagy reagálhatnak úgy, mint a bolondság és hitetlenség gyermekei, akik nem

ismerik és nem szolgálják Őt. A lényeg pedig ez: a gyerekek válaszolnak. A gyerekek nem semlegesek. Gyermekeink nem pusztán annak „eredményei”, amit beléjük fektetünk; együttműködnek az étellel, vagy mint a hit igaz szövetségesei, vagy mint a hitetlenség bálványimádói.

Kit fog a gyermek imádni?

Feltétlenül szükséges, hogy egyértelműek legyünk az alábbi témában. A szülői mivolt nem pusztán a jó dolgok „beadagolását” jelenti. Ez csupán egy építő otthoni légkört és pozitív közreműködést jelent szülő és gyermek között. Azonban létezik egy másik dimenzió is. A gyermek együttműködik az élő Istennel. Vagy imádni és szolgálni fogja és megtanulja annak alkalmazását, hogy kicsoda Isten; vagy az élet értelmét az Istennel való kapcsolaton kívül fogja keresni.

Az a személy, aki, mint a bolond, azt mondja az ő szívében, nincs Isten, nem csak egyszerűen abba hagyja Isten imádását, hanem azt imádja, ami nem Isten. A szülők feladatának egyik része, hogy terelgessék gyermeküket, mint egy teremtményt, aki imád; irányítva őt ahhoz az Egyhez, Aki valóban méltó az imádatra. A kérdés nem az: „Fog-e imádni?” A kérdés mindig az: „Kit fog imádni?”

Alkalmazás a gyerekeknél

Ez a kérdés megkülönbözteti ezt a könyvet a legtöbb könyvtől, amit a gyermeknevelésről olvashatunk. A legtöbb könyv a gyermeknevelésről azért íródott, hogy segítsen a lehető legjobb munkát végeznünk azáltal, hogy építő jellegű formáló hatásokat biztosítunk gyermekeink számára. Minden tipp és kreatív ötlet célja a legjobb, biblikus szempontból legkövetkezetesebb formáló hatást kialakítani annak reményében, hogy a gyermek reagálni fog ezekre a dolgokra, és meg fog változni. Ebben a könyvben nem csak egyszerűen néhány ötletet szeretnék közzétenni a biblikus élet kiépítésére, hanem a gyermek pásztorolását szeretném megközelíteni, szívének elérése által.

Emlékezzünk a Péld 4,23-ra! A szívből indul ki minden élet. A szülő nem foglalkozhat mindössze a pozitív formáló hatásokkal, a szívet is pásztorolnia kell, hiszen minden élet a szívből indul ki.

Abban vagyok érdekelt, hogy segítsek a szülőknek közelharcot vívni a világ legkisebb csatamezőjén, a gyermeki szívből. Gyermekeink csak

akkor találhatnak beteljesedést és boldogságot, ha ismerik és szolgálják az élő Istent.

A feladat, amire vállalkozunk a gyermekneveléssel, mindig foglalkozik az előbbi ábra mindkét említett részével. Szükséges biztosítanunk gyermekeink számára a lehető legjobb formáló hatásokat. Szükséges, hogy otthonunk azzal a stabilitással és biztonsággal legyen berendezve, mely megkívántatik mindehhez. Az is fontos, hogy az otthon kapcsolatainak minősége Isten dicsőségét tükrözze, és hogy az otthoni kapcsolatokon keresztül láthatóvá váljon Isten bocsánata a bukott bűnösöknek, melyek mind-mind Isten természetét mutatják. Szükséges, hogy a büntetéseket helyesen mérjük ki, és azok tükrözzék a szent Isten bűnről alkotott nézetét. Elengedhetetlen, hogy otthonunk értékei biblikus ismeretek alapján legyenek meghatározva. Szükséges az események folyását úgy irányítanunk, hogy azok sosem kaotikusak, hanem mindinkább egy jól felépített otthon részei legyenek. Fontos egy egészséges, építő légkört kialakítani gyermekeink számára.

Mindezeket elvégezve azonban ezen dolgok a maguk fontossága ellenére sosem adják a teljes összeget. Gyermekeink nem csupán ezen formáló körülmények eredményei, mert ők maguk megélik ezeket a dolgokat. A gyermek együttműködik aszerint a szövetség szerint, melyet ő választ, legyen ez hittel teljes válasz Isten jóságára és irgalmára, vagy a hitetlenség válasza. Lehet ez növekedés az élő Isten szeretetében és belé vetett bizalomban, vagy növekedés a bálványimádás és önmagunkban való bizakodás különböző formáiban. A történet nem kizárólag a formáló tényezők reá gyakorolt hatásairól szól, hanem arról, hogyan válaszol ő Istennek eme formáló körülmények közepette.

Mivel a gyermek reakcióit az életben minden esetben szívének Istenhez való viszonyulása határozza meg, sosem szabad arra a következtetésre jutnunk, hogy a gyermek problémája pusztán az érettség hiánya. Az önzőséget nem lehet kinőni. Az autoritás elleni lázadás nem kinőhető. Ezeket a dolgokat nem lehet kinőni, mert nem az éretlenséget tükrözik, hanem a gyermeki szív bálványait.

A fiatal Albert álnok gyermek volt. Folyton édesapja háta mögött settenkedett. Akkor is hazudott, amikor nem származott előnye ebből. Gyakran lopott pénzt szüleitől. Édesapja ragaszkodott ahhoz a nézethez, miszerint mindez a gyermek éretlenségének következménye. Az édesapá-

nak igaza volt Albert éretlenségével kapcsolatban. Albert éretlen volt, de nem ez volt megbízhatatlanságának oka. Az ok bűnös mivoltában keresendő. Albert Istenen kívül próbálta megtalálni az élet értelmét. Isten autoritása elleni lázadó bálványimádásából és azon elhatározásából, miszerint ő lesz magának saját autoritása, vált Albert bizalomra méltatlanná. Albert édesapja képtelen volt segíteni fiának egészen addig, mígnem meglátta, hogy viselkedése szívének Istentől való elszakíttottságát tükrözi.

Az Istenhez való viszonyulás fontossága

A Biblia történetei megmutatják, hogy nem pusztán a formáló hatásokon múlik minden. Gondoljunk csak Józsefre. Gyermekkorának tapasztalatai messze voltak a tökéletestől. Édesanyja még kisgyermek korában meghalt. Édesapjának kedvence volt. Álmai lángra lobbantották fivérének ellene érzett gyűlöletét. Az édesapjától kapott ajándék köntös még inkább elidegenítette őt tőlük. Testvérei gyűlölték, és elárulták. Bedobták egy kútba, majd pénzéhes rabszolga-kereskedőknek eladták. Kétszeresen is csalódnia kellett Potifár házában, tisztessége és becsületessége ellenére börtönbe vetették. Még itt is cserbenhagyták azok, akiknek ő segített. Itt van egy ember, akitől azt várnánk, hogy keserű, cinikus, bosszús és dühös legyen. Ha egy embert csak a körülményei formálnak, ez az, amilyenné Józsefnek válnia kellett volna. Ehelyett azonban mit találunk? Amikor fivéréi leborultak előtte bocsánatért könyörögve, József azt mondta: „Ne féljete! avagy Isten gyanánt vagyok-é én? Ti gonoszt gondoltatok én ellenem, de Isten azt jóra gondolta fordítani, hogy cselekedjék úgy amint ma, hogy sok nép életét megtartsa. Most annakokáért ne féljete: Eltartalak én titeket és a ti gyermekeiteket. És megvigasztalá őket és szívékre beszéle.” (1Móz 50,19-21)

Hogyan magyarázzuk tehát József esetét? Nehéz és erőteljes formáló körülmények közepette rábízta magát Istenre. Isten olyan emberré formálta, aki mindenre az Istennel való élő kapcsolatából kiindulvareagált. Szerette Istent és viszonyulását nem életének formáló hatásai határozták meg, hanem Isten végtelen szeretete és megbocsátása.

Mi a helyzet Naámán feleségének szolgálójával? Portyázó csapatok foglyul ejtették, elhurcolták izraeli hazájából és egy arám fővezér szolgálójává tették. A hadizsákmány része volt. Életének formáló körülményei távol álltak a tökéletestől, ő mégis hűséges maradt Izrael Istenéhez. Ami-

kor gazdájának gyógyulásra volt szüksége, ez a leány tisztában volt Isten erejének hatalmasságával, mi több, azt is tudta, hol van a próféta. Izráel királya nem ismerte a prófétát és nem bízott Isten erejében. A segélykérésre félelem és hitetlenség volt a válasza. (2Kir 5,6-7) Miért volt a leány reakciója merőben más? Nyilvánvaló, hogy egy ember több, mint pusztán a formáló hatások eredményeképp létrejött személy. Itt egy gyermek, aki megőrizte Istenbe vetett hitét felnevelkedésének nyomasztó körülményei ellenére is.

Összefoglalás

Íme, a lényeg: két dolog van, melyek „betáplálódnak” abba a személybe, akivé gyermekünk válni fog. Az egyik, életének formáló körülményei; a másik, az Úrhoz való viszonyulása. Ezen okból kifolyólag a gyermeknevelés során ezt a két dolgot kell megcéloznunk. Először is ügyelnünk kell azokra a formáló hatásokra az életben, melyek irányításunk alatt vannak (bizonyos dolgok nincsenek, például halálesetek, stb.). Másodszor pedig aktívan munkálkodnunk kell gyermekünk Isten felé fordításán. Mindközben imádkoznunk kell Istenhez, hogy munkálkodjon, áldja meg erőfeszítéseinket és gyermekeink változását, hogy olyan emberekké válhassanak, akik ismerik és tisztelik Őt.

A 2. és 3. ábra segít és irányt mutat, amikor szülői feladataink jobb megértésén fáradozunk. Miközben ügyelünk a biblikus formáló hatásokra, pásztorolnunk kell gyermekeink szívét Isten megismerése és szolgálata felé.

A következő fejezetben megvizsgáljuk a szülők alapvető feladatait. Mit jelent az, hogy a szülőnek Isten képviselőjeként kell tevékenykednie? Melyek ezen szerep jellegzetességei? Mi a fegyelmezés és a helyreigazítás célja?

Alkalmazó kérdések a 3. fejezethez

1. Hajlasz rá, hogy determinista légy, ha a gyermeknevelésről alkotott nézeteidről van szó? Képes vagy meglátni, hogy gyermekeid aktívan közreműködnek életük formáló eseményeiben? Hogyan látod reakcióikat?
2. Mit gondolsz gyermekeid Istenhez való viszonyáról? Vajon életük és reakcióik Isten köré épülnek, mint Atya, Pásztor, Úr, Király

A GYERMEKSZÍV PÁSZTOROLÁSA

köré? Vagy inkább örömöknek, önmegvalósításnak, vagy más hamis isteneknek élnek?

3. Milyen megnyerő és vonzó módon tudsz harcba szállni a bálványozással, amit esetleg gyermeked szívében láatsz?
4. Hogyan tudsz a helyreigazítás során mélyebben fókuszálni az Istenhez való viszonyra? Hogyan tudsz segíteni gyermekednek felismerni, ha olyan dolgokba fekteti energiáit és önmagát, melyek nem elégíthetnek meg?
5. Hitveseddel együtt elég időt töltesz-e az Úrhoz való könyörgéssel, hogy jelentse ki magát gyermekeid életében? Hiszen Isten az, aki elkezd munkálkodni gyermekeid szívében!